

Sygn. akt II Ca 194/13

POSTANOWIENIE

Dnia 29 maja 2013 roku

Sąd Okręgowy w Legnicy II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Robert Figurski (sprawozdawca)

Sędziowie: SO Elżbieta Piotrowska

SO Sabina Ziser

Protokolant: st. sekr. sąd. Klaudia Pasieczny

po rozpoznaniu w dniu 29 maja 2013 roku w Legnicy

na rozprawie sprawy

z wniosku (...) S.A. Oddział Zakład (...) z siedzibą w R.

z udziałem uczestnika postępowania T. P.

o ustanowienie służebności przesyłu

na skutek apelacji wnioskodawcy

od postanowienia Sądu Rejonowego w Głogowie

z dnia 28 listopada 2012 roku

sygn. akt I Ns 927/11

p o s t a n a w i a:

I. zmienić zaskarżone postanowienie w punktach I i II o tyle, że określić, że ustanowione służebności przesyłu obejmują wykonywanie czynności potrzebnych do eksploatacji, utrzymania, konserwacji, remontu, modernizacji, wymiany i rozbiórki urządzeń przesyłowych wraz z istniejącymi urządzeniami towarzyszącymi, a nadto zobowiązać uczestnika postępowania do powstrzymywania się od działań uniemożliwiających wnioskodawcy dostęp do tych urządzeń;

II. oddalić dalej idącą apelację;

III. nie obciążać uczestnika zwrotem kosztów postępowania apelacyjnego na rzecz wnioskodawcy.

Sygn. akt II Ca 194/13

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Głogowie postanowieniem z 28 listopada 2012 roku ustanowił na rzecz wnioskodawcy (...) S.A. Oddział Zakład (...) z siedzibą w R. na czas nieokreślony dwie służebności przesyłu dla dwóch rurociągów wód technologicznych na nieruchomości w obrębie działki geodezyjnej nr (...) o powierzchni 0,99 ha, położonej w S., dla której Sąd Rejonowy w Głogowie prowadzi księgę wieczystą (...), stanowiącej własność uczestnika postępowania

T. P., polegającą na prawie korzystania z pasa gruntu o powierzchni 0,0702 ha i szerokości po 5 m od obu stron licząc od skrajnych krawędzi zewnętrznych urządzeń przesyłowych, w celu wykonywania czynności potrzebnych do eksploatacji, utrzymania, konserwacji i remontu tych urządzeń, za jednorazowym wynagrodzeniem w kwocie 600 zł (punkt I), a w pozostałej części wniosek oddalił (punkt II). W pisemnych motywach tego orzeczenia Sąd pierwszej instancji wyjaśnił, że służebność przesyłu została ograniczona do eksploatacji, utrzymania, konserwacji i remontu urządzeń przesyłowych, wobec uznania, że wskazanie innych uprawnień przedsiębiorcy przesyłowego wymienionych we wniosku nie miało podstaw bądź było zbędne, gdyż uprawnienia te mieściły się w ramach uprawnień wyraźnie określonych. Ponadto Sąd ten podkreślił, że w konkretnych okolicznościach zasady wykonywania służebności podlegać będą doprecyzowaniu przez normę art. 287 w związku z art. 305⁴ k.c. oraz dyrektywę wykonywania tej służebności w sposób jak najmniej uciążliwy dla nieruchomości obciążonej (art. 288 w związku z art. 305⁴ k.c.). Zdaniem Sądu Rejonowego, zbędne również było objęcie treścią służebności przesyłu dodatkowo obowiązku uczestnika powstrzymywania się od działań, które uniemożliwiałyby podejmowanie czynności wyraźnie określonych w sentencji postanowienia, gdyż obowiązek ten wynika z istoty służebności przesyłu jako służebności czynnej. Co do wysokości wynagrodzenia za ustanowienie dwóch służebności przesyłu, Sąd pierwszej instancji wyjaśnił, że została ona ustalona na podstawie niezakwestionowanej przez strony pisemnej opinii biegłej sądowej.

Postanowienie to zaskarżył wnioskodawca apelacją opartą na następujących zarzutach:

1. naruszenia prawa materialnego, w szczególności art. 305¹ k.c. oraz art. 289 § 1 w związku z art. 305⁴ k.c. przez ich niezastosowanie i przyjęcie, że zbędnym jest objęcie w treści ustanowionej służebności przesyłu uprawnienia wnioskodawcy do modernizacji, rozbudowy, rozbiórki, wymiany urządzeń przesyłowych wraz z urządzeniami towarzyszącymi, które istnieją i których potrzeba zamontowania powstanie w przyszłości, dostępu wnioskodawcy do nieruchomości wraz z prawem wjazdu sprzętem mechanicznym i dysponowania nieruchomością uczestnika na cele budowlane, jak również że zbędnym jest obciążenie uczestnika obowiązkiem powstrzymywania się z od dokonywania w ustalonym pasie służebności nasadzeń roślin wieloletnich oraz stawiania budynków,
2. naruszenia przepisów postępowania, tj. art. 233 § 1 w związku z art. 278 § 1 k.p.c. przez dowolną ocenę dowodów i przyjęcie, że uczestnik powinien otrzymać wynagrodzenie za ustanowienie służebności przesyłu w wysokości wynikającej z opinii biegłego sporządzonej na tę okoliczność, przy równoczesnym ograniczeniu zakresu uprawnień i obowiązków stron służebności przesyłu, jak w sentencji zaskarżonego postanowienia.

Podnosząc te zarzuty, wnioskodawca domagał się zmiany zaskarżonego orzeczenia i uwzględnienia wniosku w całości, względnie jego uchylecia i przekazania sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy, akceptując ustalenia faktyczne orzeczenia pierwszej instancji i przyjmując je za własne, zważył, co następuje:

Apelacja częściowo zasługuje na uwzględnienie. Zgodzić się należy ze stanowiskiem Sądu pierwszej instancji, że określając katalog dozwolonych zachowań przedsiębiorcy trzeba wystrzegać się zbytniej kazuistyki, bo można doprowadzić do pominięcia jakiś zachowań, a wymienienie ich wszystkich jest niemożliwe, jednakże formuła, którą w tym wypadku posłużył się Sąd Rejonowy, jest nazbyt ogólna. Słusznie wnioskodawca zarzucił, że prawidłowe funkcjonowanie całej sieci odwodnień Zakładu (...) w R., łącznie z odcinkiem znajdującym się na nieruchomości uczestnika, może i z pewnością będzie wymagać robót modernizacyjnych, wymiany i rozbiórki urządzeń przesyłowych, które to działania nie zawierają się w czynnościach wymienionych w sentencji zaskarżonego postanowienia, a zarazem nie są określone w sposób kazuistyczny.

Sieć technologiczna odwodnień to nie tylko rurociągi, ale także urządzenia ich towarzyszące, które również wymagają czynności potrzebnych do ich eksploatacji, utrzymania, konserwacji, remontu, modernizacji, wymiany i rozbiórki. Wnioskodawca co prawda ich nie sprecyzował, ale ich występowanie nie budzi wątpliwości, gdyż oczywistym jest, że rurociągi same funkcjonować nie mogą. Jednakże treścią służebności mogły być objęte – zdaniem Sądu Okręgowego – jedynie te urządzenia towarzyszące, które już istnieją na nieruchomości uczestnika. Uwzględnienie

bowiem także bliżej nieokreślonych urządzeń mogących powstać w przyszłości pozwalałoby na zbyt dużą ingerencję w prawo własności uczestnika i pozostawałoby poza kontrolą, skoro mieściłoby się w uprawnieniach wymienionych w orzeczeniu sądowym. Z tych samych przyczyn w treści służebności nie zostało wymienione uprawnienie do rozbudowy rurociągów, bowiem nieznanym jest jej rodzaj ani zakres.

W orzeczeniu ustanawiającym służebność przesyłu nie trzeba powtarzać uprawnienia do dysponowania nieruchomością na cele budowlane, ponieważ z istoty tego ograniczonego prawa rzeczowego wynika, że przedsiębiorcy przysługuje uprawnienie, o którym mowa, w zakresie, w jakim jest to konieczne do wykonywania służebności przesyłu.

Przykładem zbędnej kazuistyki było żądanie wnioskodawcy wskazania wśród należnych mu uprawnień prawa dostępu do nieruchomości uczestnika i wjazdu na nią sprzętem mechanicznym. Są to czynności mieszczące się w działaniach przedsiębiorcy wymienionych w postanowieniu, które nie pozostawiają wątpliwości, że ma on zapewniony dostęp do nieruchomości, i to takim sprzętem, jaki w danej sytuacji będzie mu potrzebny.

Służebność przesyłu jako ograniczone prawo rzeczowe mieści w sobie zarówno określone uprawnienia, jak i obowiązki. Nie można nie zgodzić się z twierdzeniem, że obowiązek właściciela nieruchomości obciążonej znoszenia istnienia na niej cudzych urządzeń wynika z treści służebności przesyłu, jednakże za celowe – z punktu widzenia świadomości prawnej właściciela nieruchomości – Sąd Okręgowy uznał zaznaczenie w orzeczeniu obowiązku uczestnika powstrzymywania się od działań uniemożliwiających wnioskodawcy dostęp do urządzeń przesyłowych wraz z towarzyszącymi. Tak ogólnie sformułowany obowiązek mieści w sobie wszystkie czynności, które mogłyby doprowadzić do wyżej wymienionego skutku, w związku z czym nie było potrzeby, ale również nie było wskazane, z przyczyn wspomnianych na wstępie, ich wyszczególnienie.

Za nietrafny należało uznać zarzut apelacji naruszenia swobodnej oceny dowodów, gdyż przyznane zaskarżonym postanowieniem wynagrodzenie nie wykracza poza zakres uprawnień wnioskodawcy z tytułu ustanawianej na jego rzecz służebności przesyłu.

Tymi wszystkim kierując się względami, Sąd Okręgowy zmienił zaskarżone postanowienie, jak w punkcie I sentencji (art. 386 § 1 w związku z art. 13 § 2 k.p.c.), dalej zaś idącą apelację oddalił jako bezzasadną (art. 385 w związku z art. 13 § 2 k.p.c.).

Rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego zostało wydane w myśl – mającego zastosowanie również w postępowaniu nieprocesowym – art. 102 k.p.c., wobec uznania, że interesy wnioskodawcy i uczestnika były sprzeczne i z uwagi na fakt, że na skutek apelacji nastąpiło jedynie uszczegółowienie ustanowionej przez Sąd pierwszej instancji służebności przesyłu.